

LBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

URSACHE, MAGDA

Ars expectandi: mic manual de tehnica așteptării / Magda
Ursache. - Ed. a 2-a, rev. și adăug.. - București : Eikon, 2021-
vol.

ISBN 978-606-49-0790-5

Vol. 2 / pref.: Ioan Adam ; postf.: Ioan C. Teșu, Constantin
Trandafir. - 2022. - ISBN 978-606-49-0780-6

I. Adam, Ioan (pref.)

II. Teșu, Ioan C. (postf.)

III. Trandafir, Constantin (postf.)

821.135.1

Sursă ilustrație copertă: *Adam și Eva*, pictură de Gustav Klimt

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Magda Ursache

Ars expectandi

Mic manual
de tehnica așteptării

- roman -

Volumul al II-lea

Prefață de Ioan Adam

Postfață de Ioan C. Teșu
și Constantin Trandafir

E I K O N

București, 2022

Cuprins

IOAN ADAM Afinități selective Scrisori „persane”	7
Ars expectandi	13
PR. PROF. UNIV. DR. IOAN C. TEȘU Ars expectandi – „Castelul de nisip” al Magdei Ursache sau recursul la ficțiune, mijloc de împotrivire față de golul pandemiei și de platitudinea existenței	307
CONSTANTIN TRANDAFIR Magda Ursache. Mic manual de tehnica așteptării	317

cernește, firea dă în iarnă și se îmbrumează, sufletele se ascut în durere și prind mai cu înlesnire farmecul trist al vieții noastre românești.

Natura mea mă poartă către a doua soluție. [...]care e părerea D-Voastre”.

Maiorescu i-a răspuns după cinci zile: „Cum să sfârșească romanul? Din cele scrise, impresia mea e foarte hotărâtă: *cu bine!*” Și dădea trei argumente. Îl citez aici doar pe cel dintâi: „Felul împrejurărilor sufletești la noi nu e tragic; el poate fi prezentat ca tragic din partea celui ce le privește din punct de vedere străin, dar în chiar cercul său nu e tragic”.

Ars expectandi se sfârșește „cu bine”. Cine o va fi sfătuit pe Magda Ursache? Aici nu pot răspunde decât cu vorbele lui Creangă (și el „iașiot!”): „de te-a învățat cineva, bine ți-a priit, iar de-ai făcut-o din capul tău, bun cap ai avut”...

P.S. Dacă aş alcătui până la urmă un corpus al poeziei romanului românesc concentrată în prefețe auctoriale, așa cum au francezii încă din 1964, aş începe cu prefața la ediția întâi, din 1898, a *Vieții la țară* și aş încheia cu „Jurnalul de bord” care precede *Ars expectandi*.

IOAN ADAM

Magda U.

CAIET DE REALITATE

„Ca și cum zările, toate, ar foșni
și ploaia s-ar umple de fum.
Ca și cum m-ai iubi, ca și cum te-aș iubi.
Ca și cum, ca și cum...”

Nicolae Dabija

De când mă știu, lecturile mi-au suplinit existența. Eroinele mele confundă predilect cititul cu trăitul. Toate, dar mai ales Caterina, dețin *Ars expectandi*. Ca să scap de cea mai grea (de viețuit) perioadă, începută în august 2013, am tipărit 16 cărți Petru Ursache. Este o energie a durerii, o energie pe care ți-o dă durerea. Și mă rog să mă țină Atotțiitorul până fac tot ce am de făcut pentru el.

În vremi înguste, tulburi, din ce în ce mai strâmte și mai strâmbe, am fugit în roman. E ca și cum aş spune: am fugit în lumea lui ca-și-cum. *Als ob*, dar viața personajelor e foarte reală pentru mine.

În timpul ăsta bolnav, virusat, lecturile și eseurile mele n-au mai putut suplini existența. Un personaj pe care l-am construit cu răbdare, Miron Gruia din *Strigă acum...*, spune că „insuportabilul devine suportabil numai dacă e trăit pe jumătate”. Am tot încercat, după ce Petru a trecut „pragul albastru”, să dau viața la foc mic. *Vita minima* e un fel de hibernare ursească. Șerban Codrin Denk mă apelează cu Ursa Mare, dar eu numai mare nu sunt, ci doar jumătate din *Ursăchești*, cum ne numea Radu Mareș. Bătrânu și Magda? Ba nu, Magda fără Bătrânu.

Da, lecturile pot suplini existența până la un punct, numai că lumea nesigură, ambiguă are masca pe față. Sau Moartea, după Viorica Răduță:

„nu mai știi
se moare de virus se moare de frică
de măsurătoarea prin care alergi

doctorul umblă pe ape prin viață ca și prin moarte”

Mi-a venit în minte spusa lui Ernesto Sabato, că masca pe care o poartă omul ar fi o strategie. Nici singurătatea nu mă sperie. *Beata solitudo, sola beatitudo*. Cel mai ușor este să mori *de, în* siguranță. Chiar o iubesc, dar nu pe cea apăsătoare. Nu solitudinea m-a (aproape) destabilizat, ci impunerea ei în forță, prin restricții discutabile.

La urma urmelor, am mai trecut prin restricții. Pe vremea Ceau, spectacolele de teatru începeau la 6, să fie oamenii muncii în formă a doua zi; restaurantele aveau draperii ne-transparente, trase ferm. „La 10, gata, închidem”, i-a spus un chelner Profesorului de istorie Cihodaru, boemul, care, la fără un sfert, mai comandase o stică de vin, supranumit „verde de Paris”. „N-ai grijă, Ghiță, l-a liniștit istoricul, adu sticla, până la fix beau trii.”

Nu-mi plac sperieturile de niciun fel. Și nu mă las cuprinsă de panică. Pot trăi în utopia mea ca într-un cub de sticlă mată așa cum mă vede Ion Andreiță: „Mă bucur că lupți și învingi. Mă bucur, totodată, că rămâi o supersensibilă ascunsă într-un castel de cristal mat, care retează privirile iscoditoare, curioase și, de cele mai multe ori, bârfitoare.” Bade Ioane, i-am răspuns, nu știi că bârfa poate fi un gen literar? Iar flori virtuale, în realitatea mea virtuală, primesc cu duimul și le simt mirosul. Așadar n-am Covid și nu virusez pe nimeni.

Totuși am avut nevoie urgentă să pun erată la starea apăsătoare. O carte-erată? Da. Adrian Alui Gheorghe, cu intuiție fină de poet, și-a dat seama că întârzii cu coatele pe genunchi diminețile și că mă gândesc să abandonez o cursă deja prea lungă. Alui, la telefon: „Mi-e dor să citesc un roman de Magda Ursache”. Și cine te poate scoate la liman mai bine decât un roman antidot, un roman anti-stress, un roman terapeutic anti-Corona? În alte cuvinte, o poveste de dragoste cu gust de dragoste, *seulement pour les connaisseurs*, care înțeleg *dragoste adevărată*. Am vrut să stau, din 31 iulie până la 1 decembrie 2020, în preajma unor îndrăgostiți, în spațiul cristalin, dintre rece și fierbinte, unde îi duce îmbrățișarea lor, fără mânuși de cauciuc. Să pot încerca o rară senzație stenică, la vreme de Covid 19. Caterina și doctorul sufletului ei nu poartă mască.

De-o viață, tot încerc să creez garnituri de mecanisme care să mă ajute să fac față. De ce nu cu ajutorul unei *love affair*, pentru un comentator fiind o *dramoletă*, pentru alți comentatori o iubire de esență tare, a bărbatului care umple ochii rotunzi ai Caterinei de lumină. Cine nu știe că dragostea aprinde lumina, ca personajele să nu se rătăcească, vai lui. De la Antoine de Saint Exupéry cetire: „Numai cu inima poți vedea limpede.”

Romanul, intitulat întâi *Dragoste cu gust de dragoste*, m-a tras afară din coșmar. Nu m-am mai simțit într-o cușcă. Am mers pe clișeu (da, clișeu) unei mari iubiri (*nemaipomenită*, crede Remus-Valeriu Giorgioni, primul cronicar al romanului), aseasonată cu *toate stelele* (recunoașteți sintagma lui Titu Maiorescu, din *Jurnal* ?), cu dealuri înflorite (cei doi găsesc chiar acea *Urpflanzen* a lui Goethe, planta numită de anonimul nostru chiar așa: „doi bani”), cu lacul codrilor albastru, cu fluturi și cu porumbei. Onur și Caterina sunt luminoși-albăstirii-străvezii. Frumoși. Îngerești. Așa i-am

văzut eu, din spatele lor: lui îi crește un colț de aripă pe umărul stâng, al inimii ; ei, pe umărul drept. Colindă Târgul Ieșilor, Dulcele, umăr lângă umăr, inimă, lângă inimă, poate prea patetic, poate prea naiv, ca-ntr-un desen de copil de pe asfaltul lui Leo Butnaru.

N-am avut nevoie de cine știe ce strategie narativă pentru o dragoste la prima vedere. Dar și la ultima. Aici a fost mai greu pentru că iubirea care doare e altă ipostază, mai greu de descris, când vine tristețea absenței, malinconia, așteptarea. Marea iubire poate fi distructivă: arde, doare, vrea să te omoare, omoară.

În prea-târziul vieții lor (puțin peste 50 de ani), își recunosc (cât de ușor!) perechea, iubirea având, ca la Platon, două jumătăți de „plătică”. Iubire salvatoare pentru Caterina, care a trăit douăzeci de ani în cămașa de forță a așteptării. „Uneori (spune o altă eroină de-a mea, Lili-Marleen din *Strigă acum...*) poate fi plăcut să exiști fără să ai vreo speranță”.

„Ce vineri e mâine,/ ce duminică-i azi?”. Și așa trec – oho! – 20 de ani.

Ideea mi-a dat-o Daniel R., care citea atunci *Conversație pe Titanic*: „Ce s-a întâmplat cu Caterina, Doamnă Magda? Avea obsesia sinuciderii. De ce n-ar fi viața obligatorie?”

Daniel însuși a găsit, în fine, iubirea la 45 de ani, un mix fresh de mângâiere, sprijin, alint, de care n-avusesse parte până atunci. Mi-am dorit (pentru că mă simțisem bine în pielea ei) s-o aduc din nou în scenă pe Caterina, numită în fel și chip: Cati, Dovlecel, Pumpkin, KT.

Daniel R. mă întreba mereu ce se va întâmpla cu ea. Nu știi, îi răspundeam și chiar nu știam, zău așa. Que será, será. Ce va fi va fi. Da, chiar nu prea știi ce faci, știe doar cartea. Mircea Eliade mărturisesea același lucru: că nu știe când apare un personaj și că nu cunoaște sfârșitul romanului. Cumva, mergi din *provocarte în provocarte*.

Pe Cati o lăsasem, în *Conversație pe Titanic*, dezamăgită de un *homme à femmes*, de un soi de glob-trotter sexual: bărbatul Silver, cu principiul *Croque la vie!* Anxioasă, speriată de posibilitatea altei iubiri. Sau, poate, cuprinsă ca și Lili-Marleen, de ceea ce Emil Cioran numește „veselă disperare”.

Caterina n-are niciun gând să-și facă în sufletul-cămară curățenie; nu înlătură praful rateurilor erotice: două. N-are nicio intenție – cât de amărâtă – să caute fericire, cât de minimă. Îi e frică să nu bată iarăși cuie-n vânt. Și aici îmi vine în minte poemul lui Romulus Vulpescu, *În fiecare zi*:

„În fiecare zi ne batem joc
De păsări, de iubire și de mare,
Și nu băgăm de seamă că, în loc,
Rămâne un deșert de disperare.”

Cati se străduiește să facă față la postul Tele Next, unde insuficiența intelectuală a șefului ei e mereu categorică. Turcitu ăsta e veninos și calomniator, o lichea obtuză, oportunistă și lașă. Limbarița, mistificările, dările în gât, mojiciile, mahalageala sunt jurnaliere. Se simte ca într-un lift blocat între etaje. Asta chiar i se întâmplă, numai că nu e singură când i se face rău în liftul blocat de-o pană de lumină. Invitatul ei din emisiunea Salvați salvarea! e chiar doctor urgentist. Și da, începe să fie vorba de fericire. Cati are rău de înălțime, dar se cațără pe zid, deși nu știe dacă zidul (dragostea *instant*) rămâne în picioare și nu-i decât iluzie deșartă.

Cineva, să-i spunem DA, nu m-a crezut: „Bărbatul ăsta vine de nicăieri. N-a iubit nicio femeie până la vârsta lui?” Vine așa, uite-așa, pentru că ea are prea mult trecut apăsător. Aproape că a distrus-o trecutul ăsta și nu vrea să-l știe pe-al

lui. Îi ajunge prezentul, mai-mult-ca-prezentul. „Nu te va crede nimeni, Magda U. Naivitatea ta ca prozatoare e... imposibilă.” Știu și eu? Nu cunoști vorba asta? „Fiți realiști, cereți imposibilul!” Cati își depășește limitele prin *love of first sight*. E fragilă, dar și dominatoare. Ce dragă îmi este! Am vrut să fie fericită cu Onur. E un bărbat care arată grozav. „E prea înalt, nu-mi plac bărbații prea înalți. Și schimbă titlul, Magda U., e stupid.” Ba nu. Beau bere cu gust de rodie, mănânc covrigei cu gust de ceapă, pop corn cu gust de brânză, brânză fără gust de brânză... Cum să nu vreau, pentru personajul meu, o dragoste reală, cu gust de dragoste?

Lui Remus Valeriu Giorgioni i-a plăcut mai mult titlul inițial decât *Ars expectandi*: „Lucrurile mari se spun în cuvinte simple.” Așa-i când ai mai mulți sfătuitori.

M-a bucurat că Giorgioni (declarat misogin, deși nu este) a observat că Onur și Caterina își trăiesc clipele de aur, orele astrale, ca și cum ar fi ultimele din viața lor. Giorgioni le-a citit bine inimile, vorba lui Unamuno.

În mâinile lui Onur, Caterina, dintr-un mugur care uitase să înflorească, devine o superbă floare galbenă: „Floaria mia galbenă”, așa îi și spune persanul, ridicând-o, ca-n o mie una de povești, pe un covor fermecat. Zburător. Onur are o aripă sub cămașă, Caterină (cum îi spune el femeii, într-o delicios de defectuoasă *românarabă*) o are pe cealaltă.

Așadar, Caterina așteaptă 20 de ani vara, vara vine, zilele se înalță, nopțile se luminează... Magicul trăit de cei doi e și nu e un tertip al auctricei pentru a scăpa de stress.

Bărbatul se comportă nebunește din cauza geloziei, în timp ce ea îl iubește dureros de dulce. O îmbolnăvește (anemie gravă) așteptarea, deși credea că îi învățase, în 20 de ani, toate tehnicile și procedeele. N-are nicio strategie împotriva absenței prelungite a celui expectat.

Cel mai târziu în noiembrie, Cati putea muri pur și simplu: voia să moară, se lăsa să moară, dar nu m-am împăcat cu gândul s-o omor. N-am omorât-o, deși am fost avertizată că o poveste de dragoste mare trebuie să fie tragică. Ce să fi făcut cu Caterina? S-o îmbolnăvesc de Covid și s-o bag la ATI, intubată? Am tot întrerupt sfârșitul cărții cu secvențe din *Jurnal de bord*, despre mine însămi, deși nu-s narcisistă câtuși de puțin. N-am *amour propre* deloc, am chiar narcisofobie. Am vegheat-o pe Caterina în spital până s-a întors Onur și a scos-o din umbra leucemiei. Giorgioni s-a bucurat: „Ne-ai scutit de câteva stacane de lacrimi.”

Asta e: i-am lăsat iubindu-se la nesfârșit, *de-a pururi și o zi*, cum zice francezul acela teribil, Georges-Emmanuel Clancier, în titlul de invidiat: *Eternité plus un jour*. O iubire pentru totdeauna și o zi.

Ireală poveste, imposibilă poveste? Atâta am putut. Aș încheia acest preambul, la partea a doua a romanului *Ars expectandi*, cu viersul lui Radu Ulmeanu, din *Ab urbe condita*:

„puteți veni să luați
să vă împărtășiți
cu două trei cuvinte de dragoste
cu două trei de viață și de moarte.”

Și poate nu-i de frunza merișorului o poveste de dragoste în vremi complicate. Dia(bo)lectice!

Iași, sfârșit de martie 2021

Singurătatea împărțită la doi

31 martie 2021

„trebuie să-ți alegi singurătatea exact ca pe o prună ochind-o dintre toate celelalte întinzându-te după ea strângând-o puțin între degete ca să nu fie prea moale dar nici să te fenteze culoarea ei și să te trezești că ai mușcat dintr-una crudă și acră ce-ți strepezește gura”

Robert Șerban, *Câteva texte*

Dintr-odată, singurătatea s-a împărțit la doi, pe 31 iulie 2020, când Onur m-a cuprins în ochii lui aprinși. Da, cu Onur am împărțit la doi singurătatea. Înainte să plece în Franța, i-am spus: Nu mă săruta, o să-mi fie și mai greu să respir după ce n-o să mai fii aici.

Și acum, ce fac acum? Nu-l mai aștept. Expectarea s-a încheiat.

Nu m-a părăsit pentru alta, ca Silver (ah, puternica genă a infidelității lui Silvestru!), nu m-a respins pentru o vină imaginară, ca primul meu soț, Aurel Savu. Nu cu alta a plecat, ci cu altul. Cum să uit ce-am văzut?

„Nu-ți pierde timpul să mă convingi că n-am văzut ce am văzut, Onur. Nu pot împărți un bărbat cu altă femeie, dar un bărbat cu alt bărbat?”

Toate au rămas departe, într-o vară veche-veche, de mai an. Soare inutil, înserări greoaie, nopți fără greieri, nopți fără luciole, nopți fără dragoste, nopți și nopți. Doar soarelui și lunii – neclintiți – nu le pasă: se rotesc înainte, *tous les deux*. Asta i se întâmplă doar universului, cum spune Leo Butnaru, poetul de peste Prut.

Trăiesc pentru că n-am altceva mai bun de făcut. Și pentru că sunt încă în stare de scris/citit. Când veneam spre casă, în tramvaiul de Baza 3, am simțit că mă privește cineva. Citeam. L-am auzit spunându-i colegului, despre mine: „Trebuie să fie interesant să iubești o femeie care citește.” A ajuns excentrică postura de cititoare, de femeie care citește și așteaptă?

Magda U. mi-a spus și n-am crezut-o:

„Cati, ce știi despre el e atât de puțin! N-ai vrut sau n-ai avut îndrăzneala să-i afli biografia?”

„Nu-l întreb nimic, Magda. Nu-i cer socoteală pentru nimic. Zborul de august nu vreau să fie umbrit. El este ultima mea iubire, ultimul dans, ultima vară.”

Ca acum să înțeleg cât de greșit era tot și tot. Plantația mea de erori s-a îmbogățit cu încă una: Onur – eșecul meu de nota zece plus. Onur – eșecul perfect.

Era urcat pe picioarele lui și-l săruta pe gură. Urcat, agățat de gâtul lui Onur. O păpușă hidoasă, cu părul lung, prins în codiță.

Onur m-a văzut când am intrat și l-a zvârlit de pe el. Jegosul în denim alb murdar s-a pocnit cu palma peste fund și a ieșit, fluturându-și codița, lungă până-n talie. Mi-a aruncat o privire asasină, de parcă eu eram iubirea perversă, nu el.

Am ajuns în bucătărie, mi-am pus capul pe masă, pe șervetul cu cocoșul de pe marginea oalei clocotinde. Am simțit pe frunte fierbințeala din oală.

— Taci, nu-mi spune nimic. N-o să ascult.

— Caterină, insist. Tu n-ai văzut ce crezi că ai văzut. Nu-i bine sa..

— Te auzi? Cum n-am văzut ce-am văzut? Pleacă de aici. Acum. Nu vreau să rămâi cu mine după toate astea. Pleacă.

— Floaria mia galbenă, ești a ..

— Nu mai sunt. Am fost. Floarea galbenă s-a închis pentru tine. Pleacă odată, vreau să pleci, Onur. Nu doresc să concurez cu nimeni. Cu atât mai puțin cu un bărbat pentru un bărbat. Ai un **nu** în nume. Du-te după tipul ăla care voia să-l faci femeie, chiar azi, de ziua femeii: 8 martie.

Am adormit incredibil de repede după ce a ieșit. Ei, da, l-am visat forțându-mă să mănânc ceva greșos, în sânge. M-am trezit ca să vomit. Am rămas cu fața la perete și cu o senzație de greață trainic instalată. Mi s-a umplut gura de apă. Am tot scuipat-o zile-n șir.

*

1 aprilie 2021

„Odată am știut să zbor, odată,
dovadă n-am, dar îmi
aduc aminte.”

Adrian Popescu, *Arsura*

A doua zi, pe 9 martie, ninsese. Mesteacănul de peste drum părea că vrea să ia temperatura străzii. Aducea a termometru. Primăvara se lăsa așteptată, se întorsese în iarnă. Era frig. Frig și în 10 martie, când Onur a revenit. De ce? Să se dezvinovățească? Să-și ia lucrurile? Am tresărit ca și cum nu l-aș fi recunoscut. Un *stranger* invadându-mi casa.

Își tot încleșta și descleșta degetele lungi. Îl vedeam doar până la gât. Îmi feream privirea de la buzele lui. Nefiresc de înalt cum este, nu-i greu să nu ajung să-i văd fața. Și, *sotto voce*:

— Da-mi șansa sa-ți explic. E în binele tau și al meu. Tu mi-ai deschis o lume. Lasa-mă în lumia ta. O cunosc acumă. Caterină, nu împrăștia timpul nostru. Vreau caldura ta, caldura din trupul tau.

— Trupul meu a spus gata, nu eu. Nu mai există căldură. Am înghețat de tot. M-ai cam pierdut printre degete. Lumina s-a stins. Totul e la trecut.

Găsesc puterea să-i zâmbesc ironic:

— Tu, Onur, corpul meu de iluminat! A fost frumos cu tine și când a fost urât: îmbrățișări, certuri, despărțiri, tot ce-a fost aiurea între noi, gelozia ta nebună și un zâmbet peste toate. Dacă ar rămâne din noi doar zâmbetele, pe al tău l-aș recunoaște. Este ca al pisicii de Cheshire, păcătoasă și ipocrită. Zâmbet fals, înșelător.

A dat să zică nu știu ce. Nu l-am lăsat. Când e supărat, derutat, frazele lui sunt desculțe de ă-uri, consoanele se strâmtează, i devine î și invers. Nu l-am lăsat să mă ia în brațe.

— Stai acolo. Mi s-a micșorat sufletul. E greu să te mai încapă, fie și într-un colț. Toleranță cu micile tale defecte? Ba le-am iubit. Mi-a plăcut chiar ce nu-mi plăcea: să stai cu coatele pe masă și să ronțai mere cu dinții tăi perfecți, deși urăsc ronțăitul. Respirația ta accentuată când dormi... Tu ai fost tot și tot. Totul în tot. Nu pot să recad prin tunelul timpului înapoi, în vara noastră veche. Da, veche, de anul trecut, My Old Love! Gata, ce s-a întâmplat nu se mai dez-întâmplă.

— Nu ma lasa fara vara, Caterină.

— Nu se mai poate. Știi ce urmează după neîncredere? Dezgust, silă. A izbucnit, atunci, o arteziană de sânge din